

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0163/2003

20 mei 2003

VERSLAG

over een communautair actieprogramma tot vermindering van de hoeveelheid
overboord gezette vis
(COM(2002) 656 - 2003/2036(INI))

Commissie visserij

Rapporteur: Niels Busk

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	8

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 26 november 2002 deed de Commissie de mededeling toekomen aan de Raad betreffende een communautair actieprogramma tot vermindering van de hoeveelheid overboord gezette vis (COM(2002) 656), dat ter informatie naar de Commissie visserij en de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid werd gestuurd.

Op 13 maart 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie visserij toestemming was verleend tot opstelling van een initiatiefverslag over dit onderwerp, overeenkomstig artikel 47, lid 2 en artikel 163 van het Reglement en dat de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid was aangegeven als medeadviserende commissie.

De Commissie visserij benoemde reeds op haar vergadering van 23 januari 2003 de heer Niels Busk tot rapporteur.

Zij behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 18 maart, 22 april en 19 mei 2003.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 20 stemmen bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Struan Stevenson (voorzitter), Rosa Miguélez Ramos (ondervoorzitter), Brigitte Langenhagen (ondervoorzitter), Hugues Martin (ondervoorzitter), Niels Busk (rapporteur), Elspeth Attwooll, Arlindo Cunha, Nigel Paul Farage, Ian Stewart Hudghton, Salvador Jové Peres, Heinz Kindermann, Carlos Lage, Vincenzo Lavarra, Giorgio Lisi, Ioannis Marinos, Patricia McKenna, Seán Ó Neachtain, Manuel Pérez Álvarez, Bernard Poignant, Catherine Stihler en Daniel Varela Suanzes-Carpegna.

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid heeft op 19 maart 2003 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 20 mei 2003.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de mededeling van de Commissie aan het Parlement over een communautair actieprogramma tot vermindering van de hoeveelheid overboord gezette vis (COM(2002) 656 - 2003/2036(INI))

Het Europees Parlement,

- onder verwijzing naar zijn resolutie over het overboord zetten van vis¹,
 - gezien het voorstel van de Commissie (COM(2002) 656),
 - gelet op artikel 47, lid 2 en artikel 163 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie visserij (A5-0163/2003),
- A. overwegende dat vis een belangrijke natuurlijke bron van voedsel en een openbaar goed is,
- B. gelet op artikel 7 (7.2.2.g) van de FAO-Gedragscode voor verantwoorde visserij, uit hoofde waarvan de beheersdoelen de invoering van maatregelen dienen te omvatten zodat vervuiling, afval, het overboord zetten, vangst ten gevolge van verloren of opgegeven tuig, vangst van niet tot de doelgroep behorende soorten (zowel vis als andere), en gevolgen voor verwante of afhankelijke soorten tot een minimum beperkt blijven door middel van maatregelen die voor zover haalbaar de ontwikkeling en het gebruik omvatten van milieutechnisch veilige en rendabele vistuigen en -technieken,
- C. overwegende dat de hoeveelheid teruggezette vis in de sector commerciële visserij volgens de FAO op mondiaal niveau² tussen de 17,9 en 39,5 mln. ton bedraagt, en de totale visproductie in de EU (vangst en aquacultuur) dus verre overtreft met 7,8 mln. ton³,
- D. overwegende dat een voorwaarde voor optimale visvoorziening is dat de vissen voordat zij worden gevangen de tijd krijgen om volwassen te worden en kuit te schieten,
- E. overwegende dat sommige bestanden o.m. door vangst en het overboord zetten van jonge vis tot een kritiek niveau zijn teruggebracht,
- F. overwegende dat er een duidelijk verband bestaat tussen de selectiviteit van het vistuig en het percentage van de vangst dat overboord wordt gezet; dat er derhalve technische maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat jonge vissen uit de netten kunnen ontkomen, en dat passende maatregelen moeten worden genomen om verbetering van de selectiviteit van het vistuig aan te moedigen en te belonen,
- G. overwegende dat de aquacultuur in toenemende mate moet bijdragen tot het totaal van de visbestanden, om aldus de druk op een reeks overbeviste soorten te verlichten,

¹ PB C 128, 7.5.1999, blz. 83.

² FAO Fisheries technical paper 339.

³ Feiten en cijfers over het GVB http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/liste_publi/facts/pcp_en.pdf.

- H. overwegende dat het overboord zetten varieert per soort, tijdstip en plaats,
- I. overwegende de biologische en economische gevolgen en de gevolgen voor evaluatie van de bestanden en het visserijbeheer,
- J. overwegende dat het systeem van TAC's en quota tot schadelijk gevolg hebben dat bijvangst van soorten die buiten de quotaregeling vallen overboord worden gezet,
- K. overwegende dat het ontmoedigend is dat sommige vissers kabeljauw die de minimale grootte bereikt heeft uit economische overwegingen overboord zetten in een periode dat door biologen wordt voorgesteld de kabeljauwvisserij volledig stil te leggen,
1. spreekt zijn waardering uit voor de plannen van de Commissie op middellange termijn te streven naar een verbod op het overboord zetten, en is van mening dat het een van de basisbeginselen van een duurzaam beheer van de visbestanden dient te zijn dat het gemeenschappelijk visserijbeleid uitgaat van het beginsel dat het overboord zetten moet worden voorkomen;
 2. verzoekt de Commissie alles in het werk te stellen om de verzameling van gegevens over overboord zetten te bevorderen om een beter en nauwkeuriger beeld te krijgen van de omvang van het probleem; verzoekt de lidstaten hiertoe een bijdrage te leveren met alle beschikbare gegevens; verzoekt de Commissie tegelijkertijd samen te werken en ervaringen uit te wisselen met andere visserijlanden, met name Noorwegen;
 3. spreekt zijn waardering uit voor het initiatief van de Commissie om in 2003 proefprojecten op te zetten teneinde de mogelijkheden te onderzoeken het overboord zetten terug te dringen met behulp van diverse maatregelen, zoals het zoeken naar nieuwe vangstmethoden, het vrijwillig niet-bevissen van bepaalde visgronden, het invoeren van reële biologische rustperiodes, bijvangstquota, visserijbeheer en een beter gebruik van soorten met geringe handelswaarde;
 4. wenst dat de Commissie zich buigt over de mogelijkheid om visserijvloten die gebruik maken van selectiever vistuig en minder vis overboord zetten, preferentiële toegang te bieden tot visbestanden;
 5. is van oordeel dat proefprojecten zo moeten worden geselecteerd dat zij de visserij op een brede scala van soorten omvatten, in alle communautaire wateren en met gebruikmaking van verschillende visserijmethoden;
 6. verzoekt de Commissie voorts zich te buigen over innoverende beheersmaatregelen, zoals economische en financiële prikkels, ter vermindering van de hoeveelheden overboord gezette vis;
 7. beveelt aan vis niet overboord te zetten, maar zoveel mogelijk, en met inachtneming van de nodige beperkingen, te benutten voor het verbeteren van de economische resultaten van de visserij, omdat in veel gevallen vis met een hoge handelswaarde overboord wordt gezet;
 8. beveelt aan vis niet overboord te zetten, maar zo veel mogelijk te gebruiken voor de

productie van vismeel en visolie en nodigt de Commissie uit maatregelen voor te stellen, met inbegrip van financiële prikkels, om dit aan te moedigen;

9. beveelt aan dat de Commissie zo spoedig mogelijk maatregelen voorstelt om het op grote schaal overboord zetten van vangsten te beperken door middel van een systeem van quota en TAC's voor meer dan één soort;
10. verzoekt de Commissie een verslag op te stellen over mogelijkheden, voor- en nadelen van een regeling in het kader waarvan visserijacties het voornaamste instrument zijn voor sturing van de druk die de visserij uitoefent, en waarin TAC en quota een rol van ondergeschikt belang spelen;
11. verzoekt de Commissie aandachtig de onderzoeksresultaten te blijven volgen die beschikbaar zijn inzake alternatief vistuig ter verbetering van de technische maatregelen, met name maaswijdten en vensters;
12. eist meer samenhang tussen de minimumafmetingen voor aan land gebrachte vis en de selectiviteit van het tuig;
13. beveelt aan dat bij wijze van standaard beheersinstrument in gebieden waar hoge concentraties jonge vis voorkomen wordt overgegaan tot sluiting van de visserij gedurende bepaalde, uit biologisch oogpunt belangrijke perioden (bijv. de paaitijd); roept de Raad op de hiertoe door de Commissie in het kader van de herstelplannen voor kabeljauw en heek gedane voorstellen snel goed te keuren; verzoekt voorts de Commissie voorstellen te doen om deze reële sluitingen zo snel en flexibel mogelijk te kunnen instellen, eventueel door te voorzien in een rol voor de Regionale adviesraden;
14. uit zijn tevredenheid over de afschaffing van bepaalde uitzonderingen op de maaswijdte, zoals die door de Commissie wordt voorgesteld in haar voorstel tot consolidering van de verordening van de Raad betreffende de instandhouding van de visbestanden door technische maatregelen ter bescherming van jonge mariene organismen;
15. wijst er nogmaals op dat het overboord zetten van vis eveneens kan worden beperkt via een hogere mate van zelfregulering bij de vissers en wijst er in dit verband op dat het van belang is de Regionale adviesraden van Verordening 2371/2002 te betrekken bij het formuleren van een strategie gericht op het beëindigen van de praktijk van het overboord zetten van vis;
16. verzoekt de Commissie te onderzoeken hoe de Adviesraden van Verordening 2371/2002 zo doeltreffend mogelijk kunnen worden ingezet om het overboord zetten van vis aan banden te leggen;
17. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

De eerste en belangrijkste bijdrage die de EU kan leveren tot beperking van het overboord zetten van vis, is ervoor te zorgen dat de algemene toestand van de visbestanden verbetert. De visbestanden van de EU bestaan hoofdzakelijk uit kleine jonge vissen die derhalve het grootste deel van de vangst vormen.

Een verbod op het overboord zetten van vis verhindert de vissers niet vis overboord te zetten. Uiteraard is het moeilijk een verbod tegen overboord zetten te handhaven, als het niet mogelijk en wenselijk is de activiteiten van de vissers voortdurend in het oog te houden.

Een duurzaam beheer van de visbestanden moet desondanks gebaseerd zijn op het fundamentele beginsel het overboord zetten van vis zodanig tot een minimum te beperken dat dit overeenkomt met een verbod.

Een verbod op het overboord zetten op zichzelf lost het probleem niet volledig op, maar voorkomt slechts dat vis wordt teruggegooid in zee. De vis die zou worden teruggegooid kan in plaats daarvan elders worden afgezet en, in landen waar dit mogelijk is, kunnen worden verkocht aan vismeelfabrieken.

Om een verbod op het overboord zetten te kunnen invoeren, moet de omvang van het overboord zetten in de EU bekend zijn. In de TAC (totaal toegestane vangsten) wordt de overboord gezette hoeveelheid niet meegerekend en de gegevens die nodig zijn om eventuele overboord gezette hoeveelheden te voorspellen, ontbreken.

Het is onmogelijk het overboord zetten te voorkomen met behulp van de bepalingen in het huidige gemeenschappelijk visserijbeleid!

Het is volstrekt onzinnig vissen die de vangstprocedure niet hebben overleefd terug te gooien en tegelijkertijd te denken dat men daardoor iets doet om de visbestanden weer op peil te krijgen.

Er bestaan tal van juridische en economische oorzaken voor het teruggooien van vis, en in veel gevallen bestaat er een onderling verband.

Het teruggooien van vis is volgens de EU-wetgeving verplicht indien:

Juridische oorzaken:

1. de vis onder de minimummaat blijft
2. er van een soort meer is gevangen dan de maximaal toegestane hoeveelheid die geldt voor visserij met netten van een bepaalde maaswijdte
3. de vangst het quotum overschrijdt

Economische oorzaken:

1. vissoorten met een geringere handelswaarde worden overboord gezet om in het ruim plaats te blijven houden voor vis met een grotere handelswaarde (high-grading), en aldus het economische resultaat van het quotum te optimaliseren.
2. vis met een geringe of zonder handelswaarde op de markt waar het vaartuig in kwestie voornemens is de vangst aan land te brengen, wordt als regel teruggegooid.

Met het oog op een algemeen verbod op het teruggooien van vis is derhalve een fundamentele wijziging vereist van het huidige TAC/quotabeleid.

Het overboord zetten van vis heeft uiteenlopende gevolgen:

Biologische: daar het grootste deel van de vissen dood of stervend is

Economische: daar kleine vissen bij verkoop minder opleveren, en helemaal niets opbrengen als zij worden teruggegooid, en op die manier nooit volwassen worden (omdat ze dood zijn).

Bestandsevaluatie en visserijbeheer: indien het overboord zetten onbekend is, is de door visserij veroorzaakte sterfte eveneens onbekend.

Er is een aantal mogelijkheden om het overboord zetten te beperken, maar tegelijkertijd is het overboord zetten een dermate ingewikkeld probleem dat het niet kan worden opgelost louter en alleen door enkele simpele regels in te voeren. Sommige vangstmethoden en/of beheersmaatregelen kunnen resulteren in een aanzienlijke mate van teruggooien, terwijl andere geen aanleiding zijn tot ernstige problemen. Het allerbelangrijkste is ervoor te zorgen dat de situatie van de visbestanden in het algemeen beter wordt.

Hoewel de selectiviteit van de tuigen verbeterd is, blijft de omvang van de mogelijke verbeteringen binnen bepaalde grenzen. Dit geldt met name voor vangstmethoden die worden toegepast in het kader van de gemengde visserij.

Een mogelijkheid zou eventueel kunnen zijn het vrijwillig verlaten van visgebieden. O.a. in de Noorse bepalingen is vastgelegd dat vissers visgronden verlaten waar grote hoeveelheden kleine vissen worden gevangen. De Commissie is bereid te overwegen of voor de EU-wateren hetzelfde beginsel moet worden ingevoerd, maar de bereidheid van de vissers zich vrijwillig te houden aan deze in de praktijk moeilijk te handhaven bepaling, is uiteraard beslissend voor de doelmatigheid ervan.

Door de Commissie voorgestelde maatregelen:

De Commissie stelt voor vis van geringe waarde beter te exploiteren en wijst op voorbeelden in Spanje, waar soorten van geringe waarde die door de plaatselijke trawlers worden gevangen niet worden teruggegooid maar gebruikt als voer in de inktvissenkweek. Uw rapporteur zou gaarne meer van dit soort voorbeelden zien.

Het is ontmoedigend dat sommige vissers kabeljauw die wel degelijk de minimale grootte bereikt heeft overboord zetten omdat zij liever grotere vissen vangen om hun verdiensten, indien de quota gering zijn, te maximaliseren. Dit is een uiterst ongelukkig gevolg van het

quotabeleid en toont aan dat het ongetwijfeld geringe aantal vissers in kwestie het instandhoudingsbeleid en het probleem dat de omvang van het bestand aan jonge kabeljauw oplevert, kennelijk niet begrijpt.

Er moet dus energiek worden ingegrepen om het teruggooien in verband met TAC/quota te beperken. Dit kan gebeuren door de invoering van:

- quota voor bijvangst
- soepeler regelingen voor de verdeling van de quota – *zoals bij voorbeeld op IJsland, waar in de haven een quotamarge van 5% wordt geregeld*
- regelmatige herziening van de sleutels voor de quotaverdeling
- een regeling in het kader waarvan de visserijactiviteiten een grotere en TAC en quota een kleinere rol spelen – *het zou bijzonder interessant kunnen zijn aandacht te schenken aan een visserijmodel waarin de beperking van de visserij uitsluitend geschiedt aan de hand van dagen-op-zee en capaciteit, en waarin quota een geringe of misschien helemaal geen rol spelen. Een dergelijke regeling zal, in vergelijking met de huidige ordeningen, ervan uitgaan dat het overboord zetten van vis wordt beperkt.*
- invoering van TAC voor meer dan één soort

De Commissie overweegt:

- proefprojecten uit te voeren om nieuwe vangstmethoden te ontwikkelen waardoor het overboord zetten kan worden beperkt.
- de verzameling van gegevens over overboord zetten te verbeteren – sommige vormen van visserij vallen hier momenteel geheel buiten.

Uw rapporteur wil niet nalaten te vermelden dat de verzameling van gegevens nogmaals gebrekkig is en dat gegevens noodzakelijk zijn om de omvang van het overboord zetten te weten te komen en om eventuele oplossingen te kunnen voorstellen.

Voorts moet worden gezorgd voor verbetering van de technische maatregelen die voornamelijk jonge vis beschermen. Er zijn vier hoofdaspecten:

Structuur van de netten

*Minimumafmetingen – uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het grootste deel van de teruggegooide vis bestaat uit ondermaatse exemplaren. **De bepalingen inzake minimumafmetingen kunnen daarom van grote invloed zijn op de omvang van het overboord zetten.***

Combinatie van soorten ingeval van visserij met netten met een bepaalde maaswijdte.

Gesloten of gecontroleerde gebieden en/of perioden.

Het overboord zetten is een ingewikkeld probleem dat ingewikkelde oplossingen vereist.

Niettemin is het in ieders belang het overboord zetten zo veel mogelijk te beperken, aangezien niemand iets verdient aan overboord gezette vis, maar dat optimale exploitatie van de visbestanden afhankelijk is van de voorwaarde dat vissen, voordat zij gevangen worden, volwassen moeten kunnen worden en kuit moeten kunnen schieten.